

Nieuws van Toen en Nu / 26

Op de fiets van Siberië naar Marokko

Nu vliegvakanties om milieuredenen verdacht zijn, is het goed om te weten dat fietsvakanties naar Moskou of Spitsbergen binnen handbereik liggen. Op de fiets naar Amerika of Turkije? Geen probleem. Al die bestemmingen liggen namelijk in eigen land. Hoe zit dat?

Zo ingewikkeld is het niet. Amerika is de naam van een buurtschap in de gemeente Noordenveld (Drenthe). Marokko ligt bij Coevorden en Siberië in de Peel. Er is ook een America (ditmaal met een c) in Limburg. Waar de naam precies vandaan komt, is niet meer te achterhalen. Mogelijk is er een verband met 'erica' (hei), maar misschien is er ook wel een link met het werelddeel Amerika. Wie zal het zeggen.

Dat is het mysterieuze van veel plaatsnamen: waar ze precies vandaan komen en wat ze betekenen is niet altijd (meer) zo duidelijk. Dat geldt bijvoorbeeld voor het gehucht Spitsbergen op de grens van het Groningse Sappemeer en Zuidbroek. Van Moskou in Friesland wordt gezegd dat het een speelse verwijzing is naar het nabij gelegen buurtschap Petersburg.

Hoe dan ook, als je op een verjaardagsfeestje interessant wil doen, kun je terloops opmerken dat je nog onlangs in Polen (buurtschap bij Delfzijl), Frankrijk (Harderwijk), Marokko of Turkije (Zeeuws-Vlaanderen) was en dat het je totaal geen moeite kostte je daar verstaanbaar te maken...!

Veel plaatsnamen zijn lang geleden door de bewoners zelf bedacht om duidelijk te kunnen maken waar ze vandaan kwamen. 'Waar woon jij dan?' 'Bij de dam in het riviertje de Rotte, Rotterdam dus.' De bewoners van Muggenbeet in de Kop van Overijssel verwezen zo naar een plek bij een watertje met veel muggen. Markelo duidt op een 'lo' (bos) dat als 'marc' (afscheiding) diende. Dijkerhoek is van oorsprong een nederzetting aan een hoek van de Holterdijk, terwijl de naam Holten gebaseerd is op 'holt', een Oudnederlands woord voor hout.

De naam Rijssen houdt naar alle waarschijnlijkheid verband met het Oudnederlandse woord 'rijs' of 'ries' dat takkenbos betekent. Deventer heette vroeger Daventria, een naam die mogelijk is afgeleid van Davo. Maar of achter die naam een Saksische krijgsheer of een Engelse zendeling schuil gaat, dat weten we weer niet.

Recent zijn nogal wat plaatsen samen gevoegd. Dat heeft geresulteerd in combinatienamen als Rijssen-Holten en Hardinxveld-Giessendam. Maar ook in 'fantasiename' als Hof van Twente, Twenterand en Zwartewaterland. Dat mag misschien praktisch zijn, maar jammer is wel dat de oude plaatsnamen die er achter schuil gaan, steeds minder gebruikt zullen gaan worden. En wat we niet gebruiken, verdwijnt uit het spraakgebruik, zoals dat ook met oude beroepen als scharensliiep en melkboer is gebeurd.

Floor Looy / maart 2019